

Ο Άγιος Γεώργιος

Ο Προστάτης του Στρατού

Εισαγωγή

Ο Άγιος Γεώργιος είναι ένας από τους μεγαλύτερους Αγίους της χριστιανικής θρησκείας, όχι μόνο της Ορθόδοξης Ανατολικής Εκκλησίας, αλλά και όλων των υπολοίπων δογμάτων και τυπικών του Χριστιανισμού. Ο Άγιος Γεώργιος αποτελεί επίσης ένα από τα λιγιστά πρόσωπα που σχετίζονται με τον Χριστιανισμό το οποίο χάρει εκτιμήσεως και ιδιαίτερου σεβασμού ακόμα και από τον μουσουλμανικό κόσμο.

Η φήμη του Αγίου Γεωργίου έχει εξαπλωθεί σε όλη την Ευρώπη, την Αμερική, τον αραβικό κόσμο της Μέσης Ανατολής και σε ένα μεγάλο τμήμα της Ασίας, μέχρι τις παρυφές των μη βιβλικών θρησκειών της ανθρωπότητας (Ινδουισμός, Κομφουκιανισμός, Ταοϊσμός κλπ).

Η Ιστορική Τεκμηρίωση

Γύρω από τον Άγιο Γεώργιο έχουν πλαστεί μύθοι, θρύλοι και παραδόσεις που διατηρούνται στα έθιμα και τα φολκλорικά χαρακτηριστικά πολλών λαών, κυρίως της λεκάνης της Μεσογείου, που βρέθηκαν για αρκετά χρόνια στην κυριαρχία της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Η διάδοση αυτών των παραδόσεων και η επανάληψή τους ήταν τόσο ισχυρές, που εύλογα δημιουργήθηκε το ερώτημα για την ιστορική υπόσταση της μορφής του Αγίου. Σε αυτήν την κατεύθυνση κινήθηκαν πολλοί μελετητές, ήδη από τον πρώιμο μεσαίωνα.

Γεννημένος γύρω στο 280 μ. Χ. στην Καππαδοκία της Μικράς Ασίας από Έλληνες και ευσεβείς χριστιανούς γονείς, έχασε τον πατέρα του όταν ήταν σε ηλικία 10 περίπου ετών (ή λίγο μεγαλύτερος) ο οποίος μαρτύρησε για την πίστη του στο Χριστό. Παρά το γεγονός ότι γεννήθηκε στην Καππαδοκία, η καταγωγή της οικογενείας του φέρεται να είναι η Λύδδα της Παλαιστίνης (η αρχαία Διόσπολη). Μετά την απώλεια του πατρός του, ο Γεώργιος με την μητέρα του επέστρεψαν στη Λύδδα όπου ανατράφηκε και γαλουχήθηκε με χριστιανικές αρχές και ευσέβεια. Σε ηλικία 18 – 20 ετών μεταβαίνει στη Νικομήδεια την οποία ο Διοκλητιανός είχε επιλέξει ως πρωτεύουσα της ανατολικής αυτοκρατορίας κατά το σύστημα της τετραρχίας. Εκεί στρατεύεται στον ρωμαϊκό αυτοκρατορικό στρατό. Η γενναιότητα, η πειθαρχία και το στρατιωτικό πνεύμα που επιδεικνύει, αναγκάζουν τους προϊσταμένους του να τον προάγουν γρήγορα στα ανώτερα αξιώματα. Σε ηλικία 20 ετών είναι ο νεότερος χιλιάρχος του ρωμαϊκού στρατού.

Ο Άγιος Γεώργιος ως Χιλιάρχος του Ρωμαϊκού Στρατού

Κατά την εποχή της εξουσίας του Διοκλητιανού, εκδηλώθηκε μεγάλος διωγμός εναντίον των χριστιανών, ο οποίος, όπως ιστορικά επιβεβαιώνεται, είχε ως κύριο στόχο τους χριστιανούς εντός του ρωμαϊκού στρατού. Ο Γεώργιος ομολογεί την πίστη του μπροστά σε όλους τους στρατηγούς και τον ίδιο τον Ρωμαίο αυτοκράτορα Διοκλητιανό, όταν ο τελευταίος αποφασίζει τον ανηλεή διωγμό και την εξόντωση των χριστιανών της αυτοκρατορίας. Η ομολογία αυτή εξοργίζει τον αυτοκράτορα, ο οποίος διατάσσει μια σειρά από φρικτά βασανιστήρια για τον χιλιάρχο του. Ο Γεώργιος, με τη θεία Χάρη παραμένει αλώβητος κάθε φορά, γεγονός που εξοργίζει ακόμα περισσότερο τους βασανιστές του.

Την τελευταία νύχτα της ζωής του, ο ίδιος ο Χριστός παρουσιάζεται στον ύπνο του αποκαλύπτοντάς του ότι κέρδισε το στεφάνι του μαρτυρίου και θα ανταμειφθεί με την αιώνια ζωή. Την επομένη, ο Γεώργιος προσέρχεται στο χώρο της εκτελέσεώς του περιχαρής και υπέρλαμπρος γνωρίζοντας ότι τον περιμένει ο Χριστός στην επουράνια βασιλεία του. Το μαρτύριο του Αγίου επισφραγίστηκε στις 23 Απριλίου του 303 μ. Χ. Ο πιστός υπηρέτης του Αγίου, Πασικράτης, εκτελώντας την επιθυμία του, παρέλαβε το Άγιο λείψανο του μαζί με αυτό της μητέρας του Αγίας Πολυχρονίας και το μετέφερε στη Λύδδα της Παλαιστίνης.

Τα θαύματά του πολλά και μεγάλα, στα οποία οφείλονται και οι χαρακτηρισμοί που του αποδίδονται ως «των αιχμαλώτων ελευθερωτής, των πτωχών υπερασπιστής, των ασθενούντων ιατρός, των (Ορθοδόξων) υπέρμαχος.

Οι Θρύλοι, οι Μύθοι και οι Παραδόσεις.

Ο βασικότερος θρύλος και παράδοση που σχετίζεται με τον Άγιο Γεώργιο είναι η κατανίκηση του δράκου, η οποία αποτυπώνεται και στην πιο κλασική εκδοχή της απεικόνισης του Αγίου.

Ο θρύλος αυτός κατά πάσα πιθανότητα είναι πολύ μεταγενέστερος, ίσως του 11^{ου} αιώνα, αλλά αποτυπώνει με ανάγλυφο τρόπο την ευρεία διάδοση της φήμης του Αγίου, και την εξαιρετική πίστη που διατηρούσαν οι πιστοί για την αγιότητά του. Σύμφωνα με αυτόν τον θρύλο, στην πόλη Σιλένη της

Λιβύης, ένας δράκος στεκόταν φύλακας της πηγής νερού της περιοχής και εμπόδιζε τη ροή του. Ο δράκος άφηνε το νερό να τρέξει μόνο αν χόρταινε την πείνα του με ανθρώπινη σάρκα.

Με τον τρόπο αυτό, προκαλούσε πανικό στους κατοίκους οι οποίοι για να τον ξεγελάσουν του πρόσφεραν κάθε μέρα δύο πρόβατα για τροφή για να τον διατηρούν χορτάτο. Όταν τα πρόβατα εξαντλήθηκαν, αποφασίστηκε να μπει κλήρος για το ποιος θα θυσιαστεί. Όταν ο κλήρος έπεσε στην κόρη του βασιλιά, κανένας δεν ήθελε να πάρει τη θέση της για να σωθεί το κορίτσι. Τότε εμφανίστηκε ο Άγιος Γεώργιος ο οποίος με τη λόγχη του σκότωσε το δράκο και έσωσε την θυγατέρα του βασιλιά. Ο τελευταίος του πρόσφερε πλούτη, αλλά ο Γεώργιος τα αρνήθηκε και τα μοίρασε στους φτωχούς. Τότε όλοι θαύμασαν τον Άγιο του Θεού και βαπτίστηκαν χριστιανοί.

Ο Άγιος Γεώργιος ως Δρακοκτόνος Έφιππος Λογχοφόρος

Είναι αξιοσημείωτο, ότι η εικονογραφία δεν απεικόνιζε εξ αρχής τον Άγιο Γεώργιο ως δρακοκτόνο, αλλά ως στρατιωτικό με την πανοπλία του και μάλιστα νεαρό σε ηλικία. Από τον 11^ο – 12^ο αιώνα, αρχίζει να καθιερώνεται η γνωστή αγιογραφία του έφιππου δρακοκτόνου Αγίου Γεωργίου. Σύμφωνα όμως με την ορθόδοξη παράδοση, τόσο ο μύθος αυτός, όσο και η αντίστοιχη απεικόνιση, περιέχουν καθαρά αλληγορικούς συμβολισμούς:

- Η βασιλοπούλα είναι σύμβολο της Εκκλησίας, της Νύμφης του Χριστού που δέχεται τα πυρά του Όφεως και των εντεταλμένων οπαδών του.
- Ο δράκος, συμβολίζει τον αρχέκακο Όφι, το διάβολο, το κακό και την πονηριά («Και εβλήθη ο δράκων, ο όφις ο μέγας ο αρχαίος, ο καλούμενος Διάβολος και ό Σατανάς, ο πλανών την οικουμένην όλην, εβλήθη εις την γην, και οι άγγελοι αυτού μετ' αυτού εβλήθησαν», Αποκάλυψις ΙΒ΄ 9).
- Η πάλη ανάμεσα στον Άγιο και το δράκο συμβολίζει την καθημερινή πάλη απέναντι στο φόβο εσωτερικό ή και εξωτερικό, σα δράκος για να σταματήσει κάθε προσπάθειά μας.
- Ο φόβος απέναντι στο δράκο είναι η έλλειψη πίστης και η άγνοια. Αν εξαλειφθούν αυτά κανένας δράκοντας δεν θα έχει υπόσταση.

Ο θρύλος αυτός κατά τον 12^ο αιώνα έφτασε και στη δυτική χριστιανική εκκλησία και έκτοτε ο Άγιος Γεώργιος απεικονίζεται και σε αυτήν ως έφιππος λοχιοφόρος, νικητής στην μονομαχία με τον δράκο.

Ο Άγιος Γεώργιος ως Προστάτης του Στρατού

Άγαλμα του Αγίου Γεωργίου στο Κάστρο της Πράγας

Στην Ελλάδα, καθιερώθηκε ως προστάτης του Στρατού Ξηράς, πλην Πυροβολικού, με βασιλικό διάταγμα του 1968. Στο ίδιο διάταγμα, για το Πυροβολικό ανακηρύχθηκε προστάτιδα η Αγία Βαρβάρα. Έκτοτε παρατηρείται σταθερή τιμή, σεβασμός και πίστη όλων των Στρατιωτικών στο πρόσωπο του Αγίου Γεωργίου.

Ο Άγιος Γεώργιος στην Ελληνορθόδοξη Παράδοση.

Δεν είναι υπερβολή να αναφερθεί ότι η τιμή που αποδίδεται στον Άγιο Γεώργιο στον ελληνικό χώρο από πολύ παλιά, είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη και ασυνήθιστα μεγαλύτερη από την αντίστοιχη άλλων αγίων προσώπων της χριστιανοσύνης. Δεν είναι τυχαίο ότι το όνομα «Γεώργιος» αποτελεί μακράν το πιο δημοφιλές και διαδεδομένο όνομα των αρρένων Ελλήνων, ότι σε πάρα πολλές περιοχές διατηρούνται ακόμα παραδοσιακά έθιμα που σχετίζονται με την εορτή του Αγίου (ιπποδρομίες κλπ), και ότι η ορθόδοξη υμνολογία της Εκκλησίας μας για τον εορτασμό της μνήμης του περιέχει αναστάσιμους ύμνους.

Τούτο το τελευταίο, αποτελεί και την εξήγηση της «μερικής κινητικότητας» του εορτασμού του. Η ημερομηνία του εορτασμού είναι κατά βάση η 23^η Απριλίου. Στις περιπτώσεις όμως που η ημερομηνία αυτή πέφτει πριν το Πάσχα, τότε οι αναστάσιμοι ύμνοι της ακολουθίας δεν είναι δυνατόν να αναγνωσθούν. Για το λόγο αυτό, σε αυτές και μόνο τις περιπτώσεις, ο Άγιος Γεώργιος εορτάζεται την Δευτέρα του Πάσχα.

